

Право на образование в Приднестровския регион

Резолюция на Европейския парламент от 6 февруари 2014 г. относно Приднестровието (2014/2552(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид Споразумението за партньорство и сътрудничество между Молдова и Европейския съюз, което влезе в сила на 1 юли 1998 г.,
- като взе предвид плана за действие за Република Молдова, приет на седмото заседание на Съвета за сътрудничество ЕС–Молдова на 22 февруари 2005 г.,
- като взе предвид споразумението за асоцииране, парафирано от ЕС и Молдова на 29 ноември 2013 г. на проведената във Вилнюс среща на високо равнище, посветена на Източното партньорство,
- като взе предвид решението на разширения състав на Европейския съд по правата на човека от 19 октомври 2012 г. по делото Catan и 27 други/Молдова и Русия (43370/04),
- като взе предвид декларациите на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) на нейната среща на високо равнище през 1999 г. в Истанбул и на Министерската среща на ОССЕ през 2002 г. в Порто,
- като взе предвид своите предишни резолюции относно положението в Република Молдова, по-специално резолюцията от 15 септември 2011 г. относно споразумението за асоцииране¹ и резолюциите си относно положението в Приднестровието;
- като взе предвид резолюцията си от 12 септември 2013 г. относно упражнявания от Русия натиск върху държавите от Източното партньорство (в контекста на предстоящата среща на високо равнище на Източното партньорство във Вилнюс)² и резолюцията си от 12 декември 2013 г. относно резултатите от срещата на високо равнище във Вилнюс и бъдещето на Източното партньорство, по-специално по отношение на Украйна³;
- като взе предвид съдебното решение на Конституционния съд на Република Молдова от 5 декември 2013 г., в което се постановява, че официалният език на страната е румънският език, както и факта, че самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието продължават да поставят ограничения пред образованието на румънски език,

¹ ОВ С 51 Е, 22.2.2013 г., стр. 108.

² Приети текстове, P7_TA(2013)0383.

³ Приети текстове, P7_TA(2013)0595.

- като взе предвид препоръките от заседанията на Комитета за парламентарно сътрудничество ЕС-Молдова, по-специално отнасящите се до правото на образование в Приднестровието;
 - като взе предвид член 122, параграф 5 и член 110, параграф 4 от своя правилник,
- А. като има предвид, че войната от 1992 г. в Приднестровието в Република Молдова доведе до установяването на сепаратистки, нелегитимен и авторитарен режим в региона; като има предвид, че положението на замразен конфликт продължава и нарушенията на правата на човека продължават да бъдат все така значителни и повсеместни, включително в областта на образованието и работата на училищата;
- Б. като има предвид, че всяка политическа намеса в образователния процес е неприемлива; като има предвид, че страните, участващи в уреждането на приднестровския въпрос, следва да осигурят свободен и недискриминационен достъп до образование в региона, както и нормалното функциониране на учебните заведения и следва да отдават най-голям приоритет на сигурността на децата и персонала;
- В. като има предвид, че на 2 февруари 2014 г. местните органи в Гагаузия организираха регионален референдум по въпроса за външнополитическата ориентация на страната ; като има предвид, че този референдум беше обявен за незаконен от централното правителство и компетентните съдебни органи;
- Г. като има предвид, че преговори относно Приднестровието са в ход от 1992 г. в така наречения формат „5+2“, но досега не е намерено устойчиво решение, основаващо се на пълното зачитане на териториалната цялост и на суверенитета на Република Молдова, независимо от горепосочените нееднократни международни решения; като има предвид, че в страната продължават да бъдат стационарни руски войски;
- Д. като има предвид, че преговорите във формат 5+2 бяха възобновени през 2011 г. и оттогава работната група по въпросите на образованието провежда срещи;
- Е. като има предвид, че напрежението се засилва, тъй като преговорите непрекъснато се подкопават от самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието; като има предвид, че временно беше договорено новият кръг на преговорите във формат 5+2 да се проведе на 27-28 февруари 2014 г. и че това представлява нова възможност да се сложи край на безизходицата и да се постигне съществен напредък;
- Ж. като има предвид, че по данни на доклада на ОССЕ от ноември 2009 г. има осем училища, които използват латинската азбука и биха могли да продължат обучението с подкрепа от страна на Министерството на образованието, като шест от тях се намират на територия, контролирана от органите на Приднестровието, а две са преместени в съседната територия, контролирана от молдовските органи на левия бряг, което предизвиква за учениците ежедневно сериозни проблеми, свързани с транспорта; като има предвид, че в доклада се подчертава, че положението на тези училища продължава да бъде неотложно и че сред бъдещите тревога проблеми са договорите за наем, състоянието на помещенията, свободата на движение, транспортът на стоки, здравните инспекции, инспекциите за безопасност и санитарните проверки, намаляващият брой на учениците,

упражняването на натиск или сплашване над родители и учители, правният статут, както и специфичното положение по отношение на недвижимата собственост в Рибница и на училищата, разположени по-рано в Григориопол и Дубасари;

- З. като има предвид, че през декември 2013 г. самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието подеха отново агресивна кампания срещу осемте училища с преподаване на румънски език, изразяваща се в действия като упражняване на административен натиск и изявления от страна на самопровъзгласилите се органи на управление, че ще затворят училищата, които отказват да признаят авторитета на сепаратисткия режим;
- И. като има предвид, че много от учителите в гимназията „Лучиан Блага“ в Тираспол са били разпитвани незаконно от страна на сепаратистката милиция и подложени на натиск да плащат данъците си на самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието, вместо на молдовската държава; като има предвид, че банковите сметки на училищата бяха блокирани незаконно в продължение на няколко седмици през януари 2014 г. от самопровъзгласилите се органи на управление; като има предвид, че на 5 февруари 2014 г. счетоводителят и шофьорът на гимназията „Лучиан Блага“ бяха задържани при превозването на заплатите на училищния персонал
- Й. като има предвид, че заседанието на работната група по въпросите на образованието, проведено в Кишинев на 27 януари 2014 г., не успя да намери отговор на нерешените въпроси, свързани с училищата с преподаване на румънски език; като има предвид, че беше постигнато временно споразумение за провеждане на съвместни посещения на инспектори в тези училища;
- К. като има предвид, че от кризата през 2004 г., когато самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието предприеха действия срещу осем училища в района, които се ръководят от молдовските централни органи и използват молдовски учебен план, мисията на ОССЕ в Молдова наблюдава функционирането на училищата с преподаване на румънски език; като има предвид, че ОССЕ посредничи между централните органи на образованието и тези на Приднестровието с цел да намери отговор на нерешените въпроси и да предотврати появата на нови кризи; като има предвид, че самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието са ограничили достъпа на мисията на ОССЕ в региона и от 1 февруари 2014 отказват достъп на ръководителя на мисията;
- Л. като има предвид, че в съдебното решение на Европейския съд по правата на човека от 19 октомври 2012 г. по делото Catan и други/Молдова и Русия се посочва, че Руската федерация е нарушила член 2 от Протокол № 1 към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи;
- М. като има предвид, че Република Молдова е постигнала голям напредък към задълбочаване на отношенията си с ЕС и че споразумението за асоцииране представлява възможност за цялата страна, включително за региони като Приднестровието или Гагаузия, да задълбочи още повече отношенията си с ЕС и да приеме европейски ценности, като същевременно подобрява икономическите си перспективи;

- Н. като има предвид, че образованието е област с голям потенциал за сътрудничество в бъдеще въпреки свързаните с него чувствителни въпроси;
1. Изразява дълбоко съжаление по повод на незачитането на правата на човека в Приднестровието, особено в областта на образованието;
 2. Осъжда политизирането в областта на образователната политика, счита свободата на образованието за основно право и призовава за пълно зачитане на това право и за преустановяване на всякаква форма на натиск върху учебните заведения с преподаване на румънски език в Приднестровието;
 3. Изразява съжаление, че нерешаването на горепосочените проблеми е допринесло значително за намаляването на броя на записванията в училища с преподаване на румънски език; остро критикува факта, че тези училища плащат по-високи такси за комунални услуги в Приднестровието от другите учебни заведения и че неясната ситуация с помещенията и договорите за наем поставя както училищата, така и техните ученици в несигурно положение;
 4. Осъжда растящия административен натиск, упражняван от самопровъзгласилите се органи на управление в региона на Приднестровието и по-специално по-високите наеми, премахването на свободните договори за отдаване по наем (засягащо гимназиите в Коржова и Рогхи) ограниченията върху използването на банкови сметки и тормоза над учители (гимназия Лучиан Блага, януари 2014 г.), кулминирал в задържането на училищния директор, счетоводител и шофьор на 5 февруари 2014 г.;
 5. Настоятелно призовава самопровъзгласилите се органи на управление в региона на Приднестровието към пълно зачитане на основното право на образование на майчин език и даване на най-висок приоритет на сигурността на децата и персонала;
 6. Призовава органите на управление да гарантират, че децата и родителите са защитени от неблагоприятните последици от настоящата политическа ситуация и да намерят решения в защита на интересите на пряко засегнатите деца и родители;
 7. Отбелязва постигнатото съгласие за провеждане на съвместни посещения на инспектори в училищата с преподаване на румънски език през периода 10-20 март 2013 г.;
 8. Осъжда нежеланието от страна на самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието да участват конструктивно в преговорите във формат 5+2, което ограничи напредъка до минимум след подновяването на преговорите;
 9. Подчертава твърдата ангажираност на ЕС по отношение на териториалната цялост на Молдова и призовава за по-голямо участие на ЕС в решаването на този конфликт в непосредствено съседство с него, включително издигането на статута на ЕС до партньор в преговорите; изразява подкрепата си за диалога като единствен инструмент за решаване на подобни чувствителни и важни въпроси и за гарантиране на дългосрочни решения;

10. Счита, че просперитетът и стабилността на Република Молдова в рамките на нейните международно признати граници и на целия регион могат да бъдат постигнати в пълна степен само чрез мирно разрешаване на конфликта в Приднестровието;
11. Призовава ОССЕ да продължи своя мониторинг и своите усилия в подкрепа на преговорите и да защити правото на образование на учениците в училищата с преподаване на румънски език в Приднестровието; освен това призовава самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието да сътрудничат на мисията на ОССЕ в Молдова и да ѝ предоставят достъп на своята територия;
12. Призовава върховния представител да разгледа въпроса за правото на образование по време на следващия кръг преговори във формат 5+2, насрочен за февруари 2014 г., да отдели повече внимание на този формат преговори и да преговаря на всички равнища, включително на своите двустранни срещи на високо равнище, с всички заинтересовани страни с цел да се постигне по-бързо всеобхватно и мирно решение на конфликта в Приднестровието;
13. Призовава Руската федерация да изпълни напълно решението на Европейския съд по правата на човека, който постанови, че Русия е нарушила правото на образование в случаите на молдовските училища с преподаване на румънски език в региона на Приднестровието;
14. Отбелязва, че присъствието на руски войски води до климат, който застрашава зачитането и насърчаването на правата на човека в региона; призовава Руската федерация да прекрати незабавно подкрепата си за самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието и да изпълни задълженията, поети през 1996 г. в Съвета на Европа и отразени в решенията на ОССЕ (от Истанбул, 1999 г., и от Порто, 2002 г.), във връзка с изтеглянето на руските войски и въоръжения от територията на Молдова; призовава освен това за замяната на тези войски с гражданска мироопазваща мисия;
15. Призовава за съдържаност от страна на местните органи на управление, включително тези в Гагаузия, както и за пълно зачитане на Конституцията на Република Молдова, в това число за защита на малцинствата; насърчава диалога с централните органи на управление на Молдова, за да се избегнат едностранни решения;
16. Призовава Съвета и държавите членки да приемат бърза процедура за либерализиране на визовия режим с Молдова това лято, тъй като това ще има положително въздействие за всички граждани, включително в областта на образованието;
17. Призовава Комисията да ускори техническите процедури, водещи до подписването и временното прилагане на споразумението за асоцииране, включително на споразумението за задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия;
18. Счита, че прилагането на разпоредбите на споразуменията за асоцииране, включително на споразумението за задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия, от страна на самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието, ще допринесе и за социалния напредък, подобряването на

положението във връзка с правата на човека и модернизиранието на икономиката в Приднестровието;

19. Призовава Комисията да използва също така инструменти като Европейския инструмент за демокрация и права на човека за оказване на непосредствена подкрепа на населението в Приднестровието в разработването на програми в подкрепа на гражданското общество, достъпа до информация, образованието и свободните медии, които са му отказани от самопровъзгласилите се органи на управление в Приднестровието;
20. Възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, на заместник-председателя на Комисията/върховен представител за общата външна политика и политика на сигурност, на правителството и парламента на Република Молдова, на правителството на Румъния, на правителството на Украйна, на правителството на Руската федерация, на правителството на САЩ, на генералния секретар на ОССЕ и на генералния секретар на Съвета на Европа.